

שיעור –
רל"ד

מדור
אמונה
ובטחון

מתוך קונטרס 'הבינוני' המלא

הבינוני

ואחיה

חיים של אמונה ובטחון

שיעורי הרב שמעון שפיצער שליט"א | פרשת צו תשפ"ד

התנהלות נכונה עם רצונות וציפיות

דרגות בענין העבודה של ביטול רצונות השווא

פעם לעשות החלטה אמיתית בעבודה, אם לא רואים המציאות בצורה הנכונה.

ההבדל הראשון – זה מצווה וזה לא מצווה

קעת נבוא לראות את ההבדלים בין שני הדרכים. כשהאדם מוריד ציפיות על-ידי חכמת חיים, זה בד"כ בנוי על ביטויים השגורים בלישנא דאינשי, כמו: "זה העולם, פעם מצליחים, ופעם לא... ישנם ימים כאלה, וישנם ימים כאלה... כל אחד יש לו דברים שמצליחים טוב יותר ודברים שלא כל-כך... ואני לא שונה מכולם...".

הנה זהו מהלך בריא מאוד. ומי שחושב כך, הוא בעצם אדם בריא, כי אינו מרמה את עצמו לחשוב שאצל האחרים הכל טוב, או שעל אף שכולם מתמודדים, אצלו הכל צריך להיות באופן מושלם. מאוד מאוד בריא לחיות כך. לעומת זאת מי שמוריד את ציפיותיו באופן של עבודת ה', אזי בכל פעם שיעשה זאת, תהיה לו מצוה. מה שאין כן אם הוא עושה זאת סתם מחמת חכמת חיים. וזה יכול להיות עשרה פעמים ביום אם לא יותר שבהן האדם אינו שבע רצון מדבר מסויים ואומר לעצמו: "טוב, שיהיה ככה... נו, נמשיך הלאה, חבל לבזבז אנרגיה על זה?". כמובן שזה בוודאי עדיף מאשר לשקוע בעצבות. אבל עדיין אין לו מצוה כשהוא חושב כך. ורק כשהאדם חושב את המחשבות הנכונות על פי עבודת ה', כגון שהקב"ה כך רוצה וכו', אזי הוא מקיים מצות האמונה.

אכן על האדם לבדוק את עצמו כשמוריד את ציפיותיו, באיזו מחשבה הוא משתמש, כי נחוץ מאוד שזה יעבוד בדרך הנכונה. ובכן, ההבדל הראשון הוא שכאן יש לו מצוה וכאן אין.

בשיעור הקודם ביארנו שכאשר יש לאדם "ציפיות" שע"פ זה הוא חולם ומדמיין את חייו, ובסוף מגלה שזה לא כפי שציפה, הוא בא לידי עצבות, וזהו אחד מהמעכבים הגדולים לשמחה. ואכן הרבה מהדמיונות אינם מציאותיים כלל, וגם אם כן, הרי יש להקב"ה תכנית ברורה לכל אחד ואחד, ולא תמיד זה עולה בקנה אחד עם דמיונותיו של האדם. וכעת נרחיב בענין.

שני דרכים להורדת ציפיות – חכמת חיים ועבודה

ישנם שני דרכים איך להוריד את רמת הציפיות ולשמוח עם מה שיש כעת. הדרך הראשונה היא באופן של 'חכמת חיים', והדרך השנייה היא באופן של 'עבודה'. ושניהם נכונות. כלומר: שאפילו אם אדם הוריד את הציפיות רק בגלל שנוכח לדעת שאלו לא הועילו לו כלום, אלא אדרבה, ציפיות השווא דיכאו את רוחו, הרי שגם זה נכון, כי סוף כל סוף במבחן התוצאה, חייו יותר שלווים, וכתוצאה מכך הוא ממילא יכול לעבוד יותר את ה'. אבל עדיין ישנם הבדלים גדולים מאוד בין מי שמוריד את רמת ציפיותיו באופן של חכמת חיים לבין מי שמוריד אותה באופן של עבודה.

בנוסף לכך ראוי לציין, שהורדת רמת הציפיות באופן של חכמת חיים היא המדרגה הראשונה בסולם העולה. כי זה מלמד את האדם לחשוב בצורה נכונה. וכל פעם שאדם מתחיל לחשוב על עתידו, הוא מפנים שגם אם יהיה לו רק מעט פרנסה, או רק מעט נחת, גם זו לטובה. ובכך מתרגל לראות את הדברים באופן מציאותי (ריאלי) ומשם יכול להמשיך הלאה. כלומר, שאין מדובר בשתי דרכים שונים, אלא שאי אפשר אף

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו

ר' ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה שיחי'

וזו' חוה גיטל בת אסתר פרל תחי'

לזכותם ולהצלחתם

יזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה ולרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

ויזכו הם ומשפחתם להבין ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

לו מצוה, ואם זה חוזר על עצמו כל-כך הרבה פעמים ביום, וכל כך הרבה ימים וכל כך הרבה שנים, **הלא מדובר באלפי אלפים מצוות עשה דאורייתא של יסודות היהדות.**

ההבדל השני – המחשבות נשרשות באדם לפי מה שהוא חושב

הבדל נוסף בין שני הדרכים, שבאמת מדובר בשתי מחשבות שונות, כי הנה כשבדקים מה עובר במוח האדם בשעה שמרגיע את עצמו - "הכל בסדר, מה שיהיה יהיה", אם זה בא מ'חכמת חיים' זה סוג אחד של מחשבה, ואם זה באופן של עבודה, מדובר במחשבה אחרת. ולכן נחוץ מאוד לדייק בזה, כי ההבדל בין המחשבות הוא לא רק שזה מצוה וזה לא מצוה, אלא גם משום שכל מחשבה שהאדם מעביר במוחו אלפי פעמים, היא נשרשת בקרבו ונהפכת לחלק ממהותו ועם זה הוא יבוא לעולם הבא.

כשהאדם מרגיע את עצמו באומרו: "לכולם יש צרות, גם אני חלק מהכלל, ואני לא פורש מן הציבור... ומתמודד כמו כולם, הכל טוב, הכל יפה", לפחות אינו ממורמר, כי אנו יודעים היטב שלא כ"כ קל להגיע לזה, כשהמחשבות חולפות בראש הם: "מדוע תמיד זה קורה דווקא לי? ועד שכבר קיימתי מצוה ורציתי להיות טוב... תמיד יש לי כאלה כשלונות וכאלה קשיים... כמה אדם אחד מסוגל לסבול?". לכן אם במצב הזה הוא מחייך, הוא כבר נמצא במקום טוב. סיפרתי כבר שפעם כשרקדתי במחול של חסידים ואנשי מעשה, לחש לי אחד מהחסידים שכבר עלה לישיבה של מעלה: "אתה רואה את המחול הזה? - רוקדים כאן חובות של כמה מיליוני דולרים במצטבר..." הוי אומר: הוא ידע מה המצב שלו עצמו, והסתכל סביבו ואמר: "אני לא לבד. גם לה הוא יש חובות וגם לה הוא יש. ברוך ה', כולם רוקדים..."

מחשבות כאלו פועלות בנפשו שלא יחשוב שהוא היחיד ולא יפול לזרועות המרמור והיאוש, וכאמור, מדובר בהתחלה נפלאה. אך לו יחשוב האדם את המחשבה הנכונה, שהיא מחשבה שונה לגמרי. לא שיחשוב "אני כמו כולם", ואף שבוודאי יש בזה מן האמת, מכל מקום זה נובע מהסתכלות מאוד חיצונית על התמונה. כי מי שרוצה קצת להתעלות מבין שהמשמעות של דיבורים כאלה היא שהעולם אינו מושלם. ואי אפשר שיהיה לך הכל. יש ביטוי שאומר: אי אפשר לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה. פעם יש לך את זה, ופעם יש לך את זה. יש ימים יותר טובים ויש ימים פחות טובים. ככה זה.

הגם שבמבט שטחי זה נכון, מכל מקום יש לכל אחד חשבון נפרד, ואין זה משום שאין העולם מושלם. אמנם כן, יש כזה מושג שהעולם הזה מעורב מטוב ורע, אבל אחרי הכל, כל מה שנעשה הוא בהשגחה פרטית מדוקדקת, ואם רואה אדם יסורין באין אליו יפשפש במעשיו, וכך יש רשימה שלמה של מחשבות מדויקות. אם האדם נשאר במדרגה הראשונה המבוססת על חכמת חיים, כאמור, הוא אמנם פועל בנפשו שהוא לא יהיה עצוב, אבל אינו משריש בקרבו את מהלכי המחשבה הנכונים. וכבר דיברנו הרבה כשלמדנו את הסוגיא של קבלת יסורים באהבה שכל פעם שהקב"ה עושה איזה דבר עם האדם, הרי הוא מדבר אתו. ואפילו כשמדובר בדבר קטן מאוד, וכדברי הגמרא הידועים שכך הוא גם כשהאדם מכניס את ידו לכיס להוציא שלוש מטבעות והוציא שתיים, כי הכל הוא בהשגחה פרטית מדוקדקת, וכל אשר נעשה לו לאדם הוא

מפני שהקב"ה מדבר אתו.

ולכן לא נכון לומר: "כולם מתמודדים, ואף אני בתוכם", אלא כה יאמר: "הקב"ה מדבר אתי עכשיו. הוא מדבר אתי בשפה אישית שרק אני והוא מכירים". שח לי יהודי שבעבר התמודד עם המחלה הידועה ה"י שכאשר היה מטופל בכימותרפיה, אנשים נתנו לו דעות ושיטות והסברים ועצות, והוא אמר לכל אחד מהם: "אני יכול לבקש ממך טובה? אל תתערב. יש לי עכשיו שיחה פרטית עם הקב"ה. אכפת לך לעמוד בצד? הקב"ה מדבר אתי ואני מבין אותו היטב. אני באמצע שיחה איתו כעת". כשחולה אומר זאת, יש לזה אמת. אתה נותן עצות, כי אינך מבין מה קורה פה. אבל אני מבין היטב מה שקורה פה.

מהלך מחשבה נכון מביא את האדם להכנעה וענווה

ובכן, כשהאדם רוצה לחשוב נכון, הרי הוא מחפש את הדיבורים האמיתיים. ולכן צריך לבאר היטב את ענין הציפיות, כדלהלן: ראשית, הכנעה וענווה. מהלך מחשבה של אדם שאומר לעצמו: "לא הכל מגיע לי..." והוא באמת מרגיש שהקב"ה מטיב עמו הרבה יותר מכפי שמגיע לו. ולא מפני שכולם מתמודדים, אלא מפני שהוא רואה כמה טוב הוא מרעיף עליו. "הוא נותן לי כל-כך הרבה, אני פשוט מתבייש", הוא הרבה יותר אמיתי ומדויק, ובוודאי יביא את האדם למקום טוב, למקום של הכנעה וענווה. לפני זמן מה דיברתי עם יהודי שאשת נעוריו נפטרה עליו בדמי ימיה לאחר יסורים קשים ומרים, וכעבור תקופה קצרה, זכה להקים את ביתו מחדש עם אשת חיל. אמר לי היהודי כמסיח לפי תומו: "אשתי הראשונה שהקב"ה זימן לי, היתה מיוחדת עד מאוד, ואף אשתי השניה מיוחדת עד מאוד. אך דבר אחד איני מבין, מילא הזיווג הראשון הרי נקבע מן השמים ארבעים יום קודם יצירתי, אבל השני הרי אמרו חז"ל שנקבע לפי המעשים, ואם כן במה זכית? איך אני ראוי לכזו הטבה?".

כמה נעים למי שחושב באופן כזה. הוא הרי בונה את עצמו כל-כך נכון, כל-כך יסודי. הוא תמיד יוצא מנקודת הנחה שלא מגיע לו כלום, ואם משהו לא הולך לו כפי שהיה רוצה, הוא מתבונן במה שיש לו ואומר: "הקב"ה עושה עמי כל-כך הרבה טובות, פי כמה וכמה מהמגיע לי". וכך הוא נעשה עניו ונכנע.

כשאין לאדם ציפיות גדולות הוא מודה לה' על מה שיש לו

הדבר השני הוא הודאה לריבונו של עולם. כשאין לאדם ציפיות גדולות, הוא מודה על מה שיש לו. לדוגמא, אדם שמתמודד עם ילד שאינו בריא. מדובר בנסיון לא קל שמתלווה אליו לאורך ימים ושנים, אבל הוא מודה לריבונו של עולם על מה שיש לו. "ילד זה בריא, וילד זה בריא..." ואף שהוא מתמודד גם עם כלכלת הבית ואין לו פרנסה, הוא מתבונן בכל הטובות הניסים והנפלאות שהקב"ה עושה עמו, וכך הוא בא לידי הודאה.

זוהי הדרך הנכונה להוריד את רמת הציפיות. שהוא עסוק בטובתו של הקב"ה. ולא רק מחייך ואומר: "כולם מתמודדים וגם אני מתמודד", אלא הוא מלא הודאה הכנעה וענווה. ומזה הוא מתקדם הלאה, כי כשהאדם כנוע ומלא הודאה, יש לו

לשולחנך. אך דע לך שהילד חייב לעשות טעויות, ולא רק משום שככה זה הולך. המטפל מגחך עליך בטלפון ואומר: "זה מאוד נורמלי לגיל הזה, תירגע!". הוא צודק, כי זהו השלב הראשון. אבל **השלב השני הוא להבין שזה טוב. הקב"ה מאכיל אותו עכשיו דבש עם כפית. כך הוא האמת, כי כך הנער הולך ונבנה.**

ההתייחסות לדברים שקורים לאדם משתנה בהתאם לדרגה בה הוא נמצא

אפילו בדברים הפשוטים ביותר זה כך. בבית, בסעודת השבת, כשהעניינים לא זורמים כמתוכנן, נוטה האדם לומר: "ככה זה. ילדים מושכים את המפה, ילדים שופכים, דברים נשברים... הנח! תכניס את זה מראש בתקציב החודשי... אל תתערער מזה כל-כך חזק!". זה השלב הראשון. גם טוב. אחרת, צועקים על נפשות. אבל **ברגע שעולים דרגה, ולומדים את הגמרא בפסחים (ק"ח, א): מאי דכתיב הוודו לה' כי טוב - הוודו לה' שגובה חובתו של אדם בטובתו, עשיר בשורו, ואת עני בשיו, יתום בביצתו, אלמנה בתרנגולתה. הקב"ה הוא זה שנתן לאלמנה את התרנגולת כדי שיוכל לקחתה ממנה לכפרת עוונותיה. אף כאן זה נעשה לצורך כפרת עוונות. זה לא קרה בגלל שילדים בגיל זה עושים דברים כאלה. היה לזה חשבון.**

הן כך כתב הרמ"א בהלכות הבדלה (סי' רצ"א) שנוהגים לשפוך מן היין על הארץ, וטעם הדבר כי אמרו חז"ל כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה, ועושיין כן לסימן טוב בתחילת השבוע. והט"ז שם כתב שלכן כתוב נשפך לשון דיעבד, כי נתכוננו לומר שלא יכעס אדם בביתו אפילו אם יארע לו היזק, דהיינו שכבר נשפך יין בשוגג על-ידי שום אחד מבני הבית, ודרכן של בני אדם לכעוס על זה, על כן אמר כל בית שאין היין שנשפך בשוגג נחשב לו כאילו היה מים, וכועס על זה, אין בו סימן ברכה. ולהיפך, כשאינו כועס, הוא מביא ברכה אל תוך ביתו, כי בזה הוא מגלה דעתו שהוא מאמין באמונה שלימה שזה נעשה בהשגחה פרטית.

היין נשפך. בהרבה בתים קוראים אז בצהלה: מזל טוב!!! אבל אפשר לומר את זה בשלב א' - לא צריך לצאת מהכלים, כי זה נורמלי בבית עם ילדים שיין נשפך. אבל זה רק שלב א'. אולי יותר ראוי לקרוא לזה כיתה א'. אבל יש גם כיתה ב'. כשהאדם עולה לכיתה ב', הוא מבין שזה קרה בהשגחה פרטית מדוקדקת כי הקב"ה רצה לנסותו ולראות אם יבוא לידי כעס. "ברוך ה'! זה סימן טוב. אינני כועס". זה מה שמביא את הברכה. כך אומר הט"ז.

כעין המסופר על הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זיע"א שהשתוקק מאוד ללבוש טלית קטן מארץ ישראל, ואכן לאחר מאמצים מרובים, הגיע אליו בגד צמר מארץ ישראל שעבר טלטלות רבות ושמח שמחה גדולה. אך כשנתנו לחייט לעשות את החור באמצע הבגד, טעה החייט ועשה את החור כשהבגד כפול, וכשפשט את הבגד, מצא בו שני חורים גדולים, כך שהבגד יצא מכלל שימוש. פחד גדול נפל עליו - "מה יאמר הרבי כשיודע לו שברגע אחד הרסתי את כל השקעתי?". אך כשהגיע אל הרה"ק מבערשיד, אמר לו הרה"ק: "מה אתה נפחד כל-כך? הלא אני זקוק לשני החורים, את האחד בשביל להכניס את הראש, ואת השני כדי שלא לבוא לכלל כעס".

ויש לכך הרבה דוגמאות. למשל כשאדם פועל עבור

גם הכרת הטוב לריבונו של עולם. כפי שביארנו בשיעורים האחרונים שכל יסוד היהודי מיוסד על כך שיש לו הכרת הטוב לריבונו של עולם, וזה מה שמעורר בו תשוקה להחזיר לו עוד ועוד - "מה איש לך?". איש הוא מלשון נתינה בחזרה. "מה אני יכול להחזיר לך על כל הטובות שנתת לי?".

לעומת זאת, מי ששבור ממצבו אבל אומר: "זה טוב... שיהיה ככה..." הוא לא מודה, ואינו מרגיש רצון של הכרת הטוב, כי סוף כל סוף יש אצלו רושם של המרירות.

כשיש לאדם נסיון ידע שהקב"ה הביאו לתכלית מסויימת

והנה זה ברור שכך הוא גם בענין הסוגיות של אמונה ובטחון, כי כשהאדם אומר בלבו: "כולם מתמודדים... זהו זה, אי אפשר שיהיה לי הכל... ילד אחד נראה ככה וילד אחד נראה ככה, או: פעם זה הולך פעם זה לא הולך..." - אינו חושב את מחשבת האמונה. שהקב"ה גלגל את זה בהשגחה פרטית מדוקדקת אך ורק אליו. כשהאדם חושב את מחשבת האמונה, הוא אומר לעצמו כך: "זה לא בגלל שכך זה הולך אצל כולם. ממש לא. זה הגיע אלי על פי חשבון מדוקדק". ומחשבה זו גורמת לו לקבל את יסוריו באהבה ולפשפש במעשיו.

וכן הוא לגבי בטחון. הוא משנן לעצמו שמה שנעשה לו אינו אלא טוב ומוביל אותו לטוב. החסרון שיש כאן אינו מעיד שאין המצב מושלם, אלא להיפך, הוא מעיד שיש כאן תכלית מסויימת, תכלית טובה, ואשמח עמה למרות שאיני מרגיש שמחה באמת, אגיד שהיא תכלית טובה, עד שתתעורר השמחה בלבי.

מדובר בכל כך הרבה מחשבות נכונות. שהם יסודות הדת! אמונה, בטחון, ענוה, הודאה, קבלת יסורים באהבה, הכרת הטוב. הלא זה מהות האדם ממש.

הקשיים בונים את האדם

המרבה להודות על הטובות שהקב"ה עושה עמו, ולאוו דווקא מפני שעברו עליו יסורים קשים ומרים, אלא מפני שאין לו ציפיות גדולות, אם יעשה כך עוד יום ועוד יום, וגם בזמנים שנסוג לאחור, יתחזק שוב, הוא ייהפך ליהודי מלא אור. לא רק שהשמחה תאיר פניו, אלא כל מחשבותיו יהיו מחשבות נכונות, שהן צינורות קדושות המחברות אותו אל הקב"ה.

ואף בדברים קטנים. נניח שהאדם מתמודד עם צער גידול בנים. יש לו הרבה ילדים בלי עין הרע בכל הגילאים, כל ילד עם הקשיים שלו, אם נדדה שנתו בגלל בכיות של אחד הילדים. הוא יכול לומר: "ככה זה הולך. רציתי ילדים, נכון? ככה זה ילדים". אך כדאי שיתקדם קצת הלאה, וכה יאמר: "כידוע שהבכי של התינוק מפתח אותו. זה מפתח הן את גופו והן את הקשר שלו עם אמו, ומשפיע גם על האהבה בלב אמו שמתמסרת אליו עכשיו, מה גם שאינו בוכה סתם, אלא מפני ששיניו בוקעות עכשיו".

וכן הוא בגיל יותר מבוגר. כשילד מתבגר וההורה אינו מרוצה מהתנהגותו. עליו לדעת שהילד גודל כעת. הטעויות שהוא עושה, מטיבות עמו. כאבא אתה ברוגז ובצער נורא, כי ציפית שיהיו בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך, ובינתיים אתה רואה רק את המרירות של הזית, אך לא את הסביב

שניה שלא הצליח. והנה **אם זה הצליח, ברור הדבר שהוא צריך להזכיר לעצמו שזו הצלחתו של הקב"ה**. "הקב"ה הוא זה שגלגל את ההצלחה, ורק הרשה לי להיות השליח אע"פ שלא הייתי ראוי וזה לא הגיע לי, ואני מודה לו על כך".

ואם זה לא הצליח, אז יש לו את שני האופנים האמורים לעיל. ובכן, אם תמיד הוא אומר לעצמו: "תשמע! לא תמיד זה הולך. מדובר בגלגל. תישאר עליו, לפעמים תצליח, ולפעמים לא. אלה הם החיים". שפה של פוליטיקאים - "ככה זה בפוליטיקה, פעם זה הולך, פעם לא. זהו זה". נמצא שאינו בדרך הנכונה, כי זה כאילו שהוא אומר: "זה לא קשור לריבוננו של עולם, אלא זהו המציאות של העסקנות. פעם זה מצליח, פעם לא". חבל! חבל! חבל! כי הוא משנן את זה אלף פעמים.

ויותר מזה, אם זה מה שהוא אומר כשאינו מצליח, פירושו של דבר שכאשר הוא מצליח, הוא אומר שההצלחה היא שלו. חשבון פשוט, כי הוא התנצל כל הזמן שככה זה, פעם זה מצליח ופעם לא, ואם כן כשהצליח, הרי הוא אומר: "הא לכם כפי שאמרתם שפעמים שזה הולך". מה שאין כן אם כשמצליח הוא אומר: "ככה גלגל הקב"ה, ככה זה טוב, אני סך הכל שליח, אני כאן ע"מ לעשות ולא ע"מ להביא תוצאות", אז הוא הולך ומתקרב אל האמת. וגם כשזה הולך, הוא אומר: "מאת ה' היתה זאת".

האדם מתקרב או מתרחק מהקב"ה ע"פ המחשבות והדיבורים שלו

צריך אפוא האדם לשים לב מה הוא אומר לעצמו כשרואה שלא הצליח. "אני צריך עוד קצת ביטול, עוד קצת תשובה, כפי הנראה איני ראוי להיות שליח לכך..." יהודי ירא שמים כשרואה שעבד ולא הצליח, הרי הוא אומר: "אני מרגיש שניגשתי עם הרגשה של כוחי ועוצם ידי. אמנם יתכן שהיו כאן עוד חשבונות, אבל אני מרגיש שחשבתי שאני יכול וניגשתי יותר מדי בהרגשת כוחי ועוצם ידי, ולכן זה נראה כפי שנראה". גם אם פעל לדוגמא, לשחרר אסיר מבית האסורים ולא הצליח ויודע שיתכן שעדיין לא הגיע זמנו להשתחרר, אינו יכול לומר זאת רק כשהוא חי עם האמת, כי אם לא, הוא אומר: "הייתי צריך לדבר בצורה אחרת לפלוני" וכדו'. הצרה היא שהוא משתמש בשפה זו כל יום, וכיון שכן, היא משתרשת בנפשו.

חייב להיות שמהו שיקרה משהו לאדם, או שיהיה בעל גאווה או שיהיה יהודי ירא שמים, כי אין כזה דבר באמצע. הן יודע מדברי רבינו ה'חובת הלכבות' בשער עבודת האלוקים שאין דברי רשות. כל דבר זה או מצוה או עבירה. וכאן אפילו אין צריך להגיע לזה, כי בכל פעם שהאדם צריך להגיב למצב מסוים, ואם אינו מגיב בדיבור, הוא מגיב במחשבה. (וכאן השאלה מה הן המחשבות שבהן הוא מגיב). **אם הן המחשבות הנכונות, כיון שהן מנקרות במוחו שוב ושוב, הוא צומח יהודי ירא שמים, ואם להיפך - הוא צומח בעל גאווה.**

נניח שהשקיע זמן רב וטרחה מרובה להוציא אסיר מבית האסורים וזה נכשל, מה הוא אומר לעצמו? הוא אומר: "הקב"ה הוא זה שסיבב את זה כך, כי עדיין לא הגיע הזמן. זה בוודאי לטובה, ויתכן שאף נראה פעם מדוע זה היה לטובה. אך חוץ מזה אני מצדי צריך לעבוד שזה יהיה עם ביטול יותר גדול, כי אני איני רוצה להיות המעכב". הוא מתבונן בעצמו והרבה פעמים הוא יודע שאינו צריך ללכת רחוק, כי באמת הוא הרגיש

עסקנות מסויימת בנסותו להוציא דבר טוב מן הכוח אל הפועל, ונערמם לו קשיים והתנגדויות. עד שכבר תש כוחו, ואומר: "בסך הכל רציתי לעשות דבר טוב, כמה בירוקרטיה אני צריך לעבור?". וכן כשאדם משפץ את דירתו, הוא חשב שהכל ילך כשורה, והנה הגיעו חלונות או דלתות שונים ממה שהזמין, ועכשיו ששון ושמחה בביתו. ובכן, ישנם שלוש דרגות. הדרגה שפחות מכיתה א' היא שכועס כולו, והוא נכנס למלחמה עם הקבלן וצועק עליו בקולי קולות: "הבטחת לי, אתבע אותך לדין, אחייב אותך בקנס..." הדרגה של כיתה א' היא שעוד לפני שמתחיל לבנות, הוא אומר לעצמו: "ככה זה הולך. פתאום מגלים שכל מיני דברים שהזמינו, לא מתאימים עם ההזמנה". וכן לגבי הדוגמא הקודמת במי שעושה עסקנות. "ככה זה הולך. הרי אתה מתעסק עם אנשים. אחד אוהב, אחד לא אוהב, אחד צועק, אחד בא בטענות, ואחד עושה מחאה. אתה עובד כאן עם ציבור, נו, זו המציאות, מה אתה רוצה? אתה עסקן? ככה זה הולך. צריך להתחזק כל כמה שבועות, להיזכר שככה זה הולך ולהתקדם הלאה. אינך הולך לקבל אף מילה טובה. אל תצפה לזה בכלל. תתקדם הלאה ואולי תקבל מילים טובות במקומות אחרים".

אך הדרגה של כיתה ב' היא שהאדם אומר: "הקב"ה עשה את זה בכוונה כי הוא יודע שאני עלול ליפול לגאווה על-ידי העסקנות ולהתחיל לחשוב באופן של כוחי ועוצם ידי. הקב"ה עוזר לי ומונע אותי מרדת שחת. ה' אמר לו קלל". כך הוא מוריד את רמת הציפיות על-ידי המחשבות הנכונות, וכך הוא נעשה יהודי ירא שמים באמת.

העוסק בצרכי ציבור מתוך ענווה נעשה מרכבה לשכינה

והדבר המפליא הוא כדלהלן: ניקח כדוגמא את העסקן, אך ללמד על הכלל כולו יצא. יודע שהעיסוק בצרכי ציבור (כמו כל דבר אחר) יכולה להביא את האדם לידי דביקות בה' ולעשותו מרכבה למידת החסד, עד שייהפך לאיש קדוש המוכן למסור את נפשו בשביל אחרים. ובאותה מדה היא יכולה להביא אל ההיפך הגמור. היא יכולה לעשותו מושחת ובעל גאווה ורודף כבוד עד כדי תביעה בפה, כידוע וכמפורסם. וההבדל הוא פשוט מאוד. אם הוא עוסק בזה מתוך ענווה, דהיינו שהוא זוכר שאין זה מכוחו ומבין שאינו אלא שלוחו של מקום, ומודה לה' על הזכות, ויודע שאם יש לו הצלחה, הרי זה מאתו יתברך, ומודה לו על כך כי מרגיש שאינו ראוי להצלחה זו, ועוד הוא נושא תפילה להמשך הדרך, כיון שיראה הקב"ה שהוא רציני, הוא ירשה לו להמשיך לפעול ויוכל להיות מרכבה למידת החסד. אבל אם ילך בדרך ההפוכה, הוא יתחיל עקום וימשיך ללכת עקום - "זה הכל אני ואני", זה רק יוסיף לו גאווה על גאוותו וילך ויתרחק מהקב"ה.

והנה אף שהגאווה מקבלת את ביטוייה כשיש הצלחה, היא מחוברת לחבל הקלוע מציפיותיו של האדם. כשהאדם מחליט לעשות איזה דבר גדול. כגון, לגייס כספים, או לדבר עם פוליטיקאי מסויים להוציא יהודי מהכלא, או שהולך לעזור לחולה, וכן הלאה. בדרך כלל יש לו ציפיות להצליח להביא את התוצאה הרצויה, וכך הוא אומר: "מדוע אני עובד? כי אני סבור שזה יקרה. אם אינני חושב שזה יקרה, למה לי סתם לבזבז זמן וכסף?". והנה לאחר שפעל כפי התוכנית, ישנם שתי אפשרויות, אפשרות אחת שהדבר הצליח, אפשרות

השליח שעל ידו בא השפע גם צריך להיות ראוי שיוכל להעביר את השפע

וכאמור לעיל, זה לא רק בעסקנות, אלא בכל דבר, אם כי כשמדובר בשדכנות, שם יותר קשה להרגיש כוחי ועוצם ידי, כי בשונה מהעסקנים שרואים הרבה הצלחות ומעט כשלונות, אצל השדכנים זה הפוך. אמנם כן, הגם שיותר קשה לשדכן להרגיש כוחי ועוצם ידי, זה אפשרי. היצר הרע אינו מזניח אף אחד, ואף לא את השדכן.

לאחרונה למדנו את דברי ה'אור החיים' הק' (פרשת חיי שרה) גבי אליעזר עבד אברהם שהוסיף עוד תפילה, כי אמר: "אברהם אדוני הוא צדיק שלם ובוודאי הוא ראוי לכל השפע שבעולם, אבל למעשה הוא שלח אותי להביא שידוך לבנו, נמצא שהשפע צריך לעבור על-ידי, ואם כן אף אני צריך להיות ראוי, כי אם לא אהיה ראוי, אעמוד בתווך כמעכב והשפע לא יוכל להגיע לאדוני". התפלל אליעזר: "רבונו של עולם! עזור לי שלא אעכב את השפע".

זהו יסוד גדול לכל שדכן. אם הוא רואה שאינו מצליח, ואומר: "ייתכנו אלף חשבונות, ובוודאי יתכן שאין זה השידוך הנכון (והדבר הרי מובן לכל באופן פשוט כשמדובר בשידוכים), אך עם כל זה, אני צריך להיות כאן שליח, ואם כן אני צריך להיות ראוי שהשידוך באמת יוכל לבוא על-ידי". ולכן אינו מחזק את עצמו בכל עת לומר: "ככה זה הולך, זוהי מנת חלקם של השדכנים", כי זהו רק בדרגת כיתה א'. הדרגה של כיתה ב' היא - "אני צריך להיות ראוי. יתכן שזה באמת לא היה השידוך המיועד מן השמים, אבל אם אהיה ראוי, אפשר שמן השמים יזמנו לי יותר מהר את השידוך המיועד". עכ"פ הוא אומר: "איני מכיר את החשבונות, אבל דבר אחד אני יודע, שיש חלק אחד שתלוי בי שבוודאי יכול לסייע". וכך הוא מהרהר בתשובה באומרו: "אני יודע שעמך בית ישראל מתמודד קשות עם מעוכבי שידוכים, ואני מכיר את דברי ה'אור החיים' הק' שאם אשוב בתשובה, זה יוכל להועיל למצוא את השידוכים הנכונים מהר יותר... ובכן, החשבונות האחרים, אינם נוגעים לי. מה שנוגע לי זה החלק שלי". זה מה שהוא אומר לעצמו. לא שהוא מלקה את עצמו כל יום - "עשיתי היום עבירה גדולה", אלא הוא מבין שזה חלק גדול מהתמונה, ולאט לאט הוא נעשה יהודי יותר ירא שמים, הכל בזכות עסק השדכנות.

כך הוא אצל כל בעל תפקיד, כגון: מגיד שיעור בישיבה, משגיח בישיבה, אבא לילדים. האדם בדרך כלל אומר: "ככה זו ישיבה, נו, מה אתה רוצה? יש בחורים כאלה ויש בחורים כאלה..." אך כאמור, יש שלוש דרגות. הדרגה הראשונה היא זו שהאדם חושב שכל הבחורים בישיבה צריכים להיות כאילו נולדו לפני חטאו של אדם הראשון. הדרגה השנייה היא שאומר: "ככה מתנהלת ישיבה, תמיד יש קשיים, תמיד יש פרשיות, ומנסים לטפל בסייעתא דשמיא בבעיות כמה שאפשר, וכך נתקדם הלאה". אבל זוהי הדרגה של כיתה א'. וכן הוא במלמד בחיידר - "יש ילדים חזקים, יש ילדים חלשים כתלמידי ר' פרידא, ויש ילדים בינוניים, ככה זה הולך, זו המציאות. עד כאן כיתה א'. אך כשהאדם נמצא בכיתה ב', הוא אומר כך: "כל נשמה הרי נמצאת על מסלול המיוחד רק לה, ומאחר שגילה לנו הבעל שם טוב הק' זיע"א שכל מה שהאדם

רואה או שומע, זה בהשגחה פרטית מן השמים כי צריך הוא לדעת על כך לצורך עבודתו, אם כן בוודאי הביא אותי הקב"ה למצב זה כדי שאראה מה אני יכול לעשות בשביל זה. אשא אליו עינים בתפילה ואבקש: עזור לי ריבונו של עולם להיות השליח הראוי, ואם אראה שאינו הולך, אחזור בתשובה ואזכור שהכל בהשגחה פרטית".

כמה היה החינוך נראה יותר טוב אם המלמד היה חי בצורה כזאת... הן ידוע לנו שעם כל דיבור מתלווה הלב, ואם כן כשהמחנך אומר דברי מוסר, דברי כיבושין או אפילו רק דברי חיזוק, אם הוא עצמו יש לו הכנעה, אזי אותה הכנעה עוברת אל המקבל. מה שאין כן אם אין לבו מלא ציפיות מהתלמיד שייראה כפי שהוא רוצה ואין לו את ההכנעה הדרושה. כשהמחנך חושב את המחשבות הנכונות, זה מביא אותו לידי הכנעה ושמחה ולידי כל הדברים הטובים.

ציפיות ותקוות בנוגע לענין חינוך

הנה מצוי שמנהל חיידר מגיע למסקנא שצריך להחליף מלמד, כי המלמד המשמש עד כה אינו יודע ללכת לפי רוחם של התלמידים, ומה הוא עושה? הוא מחליפו במלמד אחר שנמצא בדרגה של כיתה א' וסבור שבכך יצא ידי חובה. הוי אומר: המלמד הראשון היה בדרגה הנמוכה מכיתה א', כי סבר שלכולם יש אותו מוח וכולם צריכים לדעת את הגמרא באותה מדה, והרביץ והכה ולא נתן מנוח. ועכשיו הביא במקומו מלמד מומחה, איש נעים הליכות, בר דעת ובעל חכמת חיים. מישהו שקולט את העסק. הוא יודע שיש ילדים כאלה ויש ילדים כאלה, יש ימים כאלה ויש ימים כאלה. וכשיש יום קצת מורכב, הוא מספר סיפורים ועושה משחקים.

אמנם כן, זה בוודאי הרבה יותר טוב שיהיה להם לילדים מלמד כזה משיהיה להם המלמד הראשון, אבל השאיפה צריכה להיות שהמלמד יהיה בדרגה של כיתה ב', היינו שלא יהיה אחד כזה שהסיבה שאינו מתרגז היא רק מפני שלא כל דבר כואב לו, ושולח את הילד המתאגר הביתה בנעימות ולא בכעס ובעצבים, אלא יהיה אחד כזה שמבין שיש לפניו נשמה שעוברת איזה מסלול שנסלל לה מן השמים, וילווה אותה במסלולה, ובכל עת ישאל את עצמו: "האם אני באמת נוהג נכון עם נשמה זו?". ויתפלל: "ריבונו של עולם! תעזור לי שאצליח להיטיב עמה ולתמוך בה ולעזור לה להתקדם לעבר תכליתה". וכשיבין שהוא צריך להעניש, יעניש באופן של כתית למאור, דהיינו שאחר כך תתחיל הנשמה להאיר ולא להיפך.

אכן החינוך והציפיות הן שני דברים בלתי נפרדים. האב יש לו ציפיות מילדיו, והמחנך יש לו ציפיות מחניכיו. הוא רוצה שהבחור כבר יתקדם. וכל זה נובע מהציפיות שיש לו, ולא קולטים כמה פעמים אומרים את זה בבית. "תגיד לי, אתה ילד קטן?!". כן, לבן החמש עשרה, לבן השבע עשרה ולבן התשע. לכולם אומרים את זה, ולגבי כל סוג של התנהגות שאינה מוצאת חן בעינינו. וכמו כן אומרים את זה בקשר לילדים הנשואים.... זה נובע מהציפיות. אתה שבור ורצוף כי יש לך ציפיות.

כל זה מבאר את ההבדל השני בין האופן של חכמת חיים לבין אופן העבודה, וכפי שראינו שאין מדובר באותה מחשבה, ורק המחשבה של אופן העבודה עושה את האדם יהודי ירא שמים.

כשנוגעים לאדם בנקודה רגישה

וכעת נבוא הבדלים נוספים ביניהם. נניח שיש אדם שהוא מאוד מציאותי, הוא חי עם המציאות, הכל טוב ונפלא, אדם מאוד רגוע. נניח שהוא נולד ככה. הוא לא רק חי עם המציאות, אלא יש לו גם קלילות (לייטקייט - light-going easy). הנה אפילו הוא, **יש אצלו מקומות רגישים שללא ספק כאשר מישהו ייגע בהם, הוא יאבד את עשתונותו.** כי לכל אחד יש ציפיות, שהרי הוא קם בבוקר ומשקיע אנרגיה באיזה דבר. אחרת, אינו בן אנוש. ובכן, כשמישהו ייגע בו במקומות הרגישים האלה, הגם שיתרגז הרבה פחות כי הוא אדם יותר זורם וקליל מטבעו ויש לו גם חכמת חיים, וכפי שאמרנו, ככל הנראה יהיה לו גם יותר סייעתא דשמיא, **כי הוא יהיה יותר רגוע ויוכל לחשוב ואף להכניס תורה במוחו, אבל אם יישאר בדרגה זו, סוף כל סוף ילך שם לאיבוד.**

אכן הרבה פעמים יש שתמהים על פלוני: "מה קרה? איך הוא איבד עשתונות בצורה כזאת?" התשובה היא שלא עבד על עצמו, אלא התרגל לזרום, כך שהרבה מאוד דברים שמרגיזים אנשים אחרים, ואותו אינם מרגיזים, ועכשיו שנגעו לו במשהו שאכפת לו ממנו, זה התפרץ לו.

הכלל הוא שאין האדם נעשה אדם מזוכך, אם אינו עובד על עצמו ורק נולד עם תכונת נפש קלילה. מה שאין כן **אם האדם עובד על עצמו, כי הוא ימשיך לעבוד גם כשיגעו בו בנושאים הרגישים, וממילא לא יבוא אף פעם לידי כעס.**

כל אחד והמאיר'קע שלו

המגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר פעם באחת מדרשותיו מעשה שארע עמו: שני ילדים תושבי שכונת מגוריי שיחקו ב'סוס ועגלה'. ילד אחד היה הסוס כביכול, וחברו מושך בחבל, והם רצים. השניים חלפו ליד חצרי, נכנסו פנימה בריצה, והילד שרץ מקדימה נתקע במדרגה, נפל על הארץ ופצע את מצחו.

אשתי נכנסה הביתה בריצה והרימה קול בהלה: "מאיר'קע נפל על ריצפת החצר וניגר ממנו דם רב. הבה נרוץ עמו אל הרופא!" היא לקחה מגבת וספגה אותו במים, ויצאנו יחד החוצה לעזור לילד. אני הרמתי אותו על זרועותיי, היא לחצה על מקום החתך, וכך התחלנו ללכת במהירות לעבר ביתו של הרופא בפאתי השכונה.

ממרחק ראינו את הסבתא של הילד, אישה נכבדה ויקרה מתושבי השכונה. לא רצינו להבהיל אותה ולא צעקנו לעברה מאומה. כשהבחינה הסבתא ממרחק איך אנו רצים עם ילד על הידיים, זרקה לעברנו קריאות עידוד: "השם יעזור! לא נורא, זה יעבור!" שתקנו. התקרבנו לסבתא ואז היא התחילה להבחין שמדובר בילד שמוכר לה. היא חזרה שוב על מילות העידוד, אך הפעם בשפה רפה יותר ובנימה של איפוק: "לא נורא, השם יעזור". הגענו סמוך לרגליה. או אז ראתה שמדובר בנכד שלה. חיש מהר שכחה מכל ה'נחמות' ותוך רגע פרצה בצווחה איומה: "מאיר'קע! מאיר'קע! געוואלד!...!"

ומה היה המשפט? שאל המגיד והשיב: כל השכונת יצאו בבהלה, הסתכלו ואמרו: "לא נורא, השם יעזור, זה יעבור, אין צורך להיבהל, יהיה טוב..." "למדתי מכאן מוסר השכל עצום", הפטיר המגיד: "אם זה לא מאיר'קע שלי - זה לא נורא. אבל

אם זה מאיר'קע שלי - זה איום ונורא".

אכן לכל אחד יש את המאיר'קע שלו. כשאין זה קשור לאדם - הכל טוב ונפלא, אך כשזה באמת נוגע אליו, זה כבר בכלל לא כזה נפלא. לכן צריך האדם לשים לב לכך ולהבין שכדאי לו להתקדם קצת, כי הוא לא יכול לדעת מתי יבוא הזמן לנסותו, מתי יבוא מי וייגע לו בנקודתו הרגישה.

הקב"ה הרי מנסה את האדם כדי לעזור לו להתקרב אליו, ולכן צריך האדם שישים לב באיזה מחשבות הוא משתמש כדי להסיר את ציפיותיו, וכן יבין שהוא מקיים מצוות ומשריש טוב בנפשו ועל-ידי כן הוא נעשה מרכבה לשכינה.

סיכום שלושת ההבדלים

הנה ראינו עד כה שלושה הבדלים בין אופן העבודה לאופן של חכמת חיים: א. זו מצוה וזו אינה מצוה. ב. מדובר במחשבות אחרות שהאדם משריש בנפשו. ג. זה יוכל להישאר איתן בנפשו גם כשייגעו לו במקומות הרגישים וזה לא יוכל. אגב, חלק הבושה הוא אחד מהדברים שאצל רוב בני אדם זה מקום מצליח להוציא מן הכלים. לא אצל כולם, אבל אצל רוב בני אדם שיש להם דעת, זה בהחלט יוציא מהכלים, אם כי הדבר תלוי באיזו בושה והאם היא היתה ברבים, וכבר אמרו חז"ל שהלבנת פנים ברבים דומה לרציחה, וכל אשר לו יתן האדם בעד נפשו. אכן אף בזה יבחן האדם האם הוא מרגיע את עצמו באופן של חכמת חיים או באופן העבודה, כי העובד ה' באמת, יש לו את הכוחות להישאר איתן בנפשו ובאמונתו גם במצבים כאלה.

הנה כי כן, האדם חייב להכין את עצמו, כי אין מי שנמלט מן הבושות והביזיונות. הוא חייב להרגיל את עצמו - "הקב"ה מסבב את זה, זה טוב, זה נפלא, זה מביא אותי לידי הכנעה וענוה, זה מכפר לי על עוונותיי, הקב"ה מטיב עכשיו עמדי, הוא מסיר ממני חבילות גדולות של עבירות, וכל זה מבלי להלקותני באופן פיזי".

פיתוח ציפיות על דברים שאין לאדם שליטה עליהם

כעת נעבור לענין נוסף בלתי נפרד מסוגיא זו. עד כה דיברנו על הצורך להסיר את הציפיות, ולעשותו באופן הנכון על פי תורת ה'. מצד שני אנו יודעים, והזכרנוהו בשיעור הקודם, שהאדם חי מזה שהוא מצפה לדברים ומחכה להגיע למצבים מסוימים ויש לו שאיפות. אחרת, אינו מצליח לקום בבוקר. "בשביל מה יש לי לצאת מהמיטה? אני אין לי שום מטרה בחיים!". רק הידיעה שהוא מתקדם לאיזה מטרה שהוא עתיד להגיע אליה, היא זו שנותנת לו את המרץ והכוח לקום בבוקר ולפעול. יותר מזה, הרי ידוע שאין האדם יכול להרגיש שמחה אמיתית אם אין לו ציפיות שהוא מגיע אליהן, ואם הכל טוב, הכל מצוין, אין ציפיות, אין כלום, אינו מרגיש אף פעם לא שמחה ולא רגשי הודיה. נמצא שהאדם כן צריך שתהיה לו ציפיות, ולא סתם ציפיות, אלא ציפיות חזקות. הוא צריך שיהיה לו שאיפה ורצון וציפיה דרוכה, כמו שאומרים בתפילה ומצפים לישועה.

ובכן, הבה נחזור על מה שאמרנו בקצרה בשיעור הקודם, וביתר בהירות. הנה אצל רוב בני האדם, הדברים שהם רוצים ומצפים אליהם, הם דברים שאין להם שום שליטה עליהם,

וירגיש תענוג נפלא.

אכן כשאדם רואה שהוא מחפש תענוגים, עליו להזכיר לעצמו שהוא הולך עקום. **אני באמת צריך לחפש תענוג, אבל תענוג מקרבת אלוקים. תענוג זה משיביע, זה מרגיע, זה מביא את האדם לידי שמחה ושלמות הנפש.** ולכן צריך לעשות את זה נכון. ראשית, הוא יודע שצריך לעשות בשביל זה פעולות. כשהוא מברך ברכת הנהנין, הוא מכוון להחזיר בליבו את ההכרה שהקב"ה הוא זה שנתן לו את המזון, וכשהוא מקיים מצוה, הוא מכוון - אני מקיים את המצוה כדי שהשכינה תשרה עלי. וכן הוא צריך להתפלל שתהיה לו סייעתא דשמיא. בלי זה, זה לא יקרה, כי הוא בוטח בכוחות עצמו.

ויחד עם זה הוא צריך להבין שלגבי המהלך המדויק, הקב"ה הוא זה שיוודיע לו, היינו האם ישאר בכלל או ייצא לעבוד? האם יעזור עכשיו בבית או ילך לבית המדרש ללמוד קצת? יאמר אפוא לעצמו: "איני יודע איך הקב"ה רוצה שאביא עכשיו את שכינתו לעולם. אנסה לראות לפי הבנתי מה הדבר הנכון, אבל אם אראה שהקב"ה מוביל אותי אחרת מהתוכנית שלי, אתאים את עצמי לתוכניתו של הקב"ה".

ועוד יבין ש'הבא ליטרה מסייעין אותו', אשר דבר אמיתי הוא, כי אם האדם הולך צעד אחר צעד, היינו שהוא מבין לאן הוא רוצה להגיע, והוא מתפלל נכונה, ושואל בעצת חכמים וצדיקים, הקב"ה מראה לו איך להתקדם הלאה, ואף מגלה לו את טעויותיו.

ע"י פיתוח ציפיות טובות אפשר להתגבר על הציפיות הלא טובות

והאמת ששפה זו היא שפה שמובנת אפילו לצעירים. הרבה פעמים מדברים על מרכבה לשכינה ואנשים נבהלים כי חושבים שמדובר בדברים נשגבים שידועים רק ליודעי ח-ן, אבל האדם יכול להבין בפשטות שאם אין לו מדות טובות או שהוא בעל גאווה או שהוא חושב על דברים בלתי טהורים, אין השכינה יכולה לשרות עליו. ולהיפך, כשהוא מאמץ את מידותיו של הקב"ה ומכניס בתוכו תורה ותפילה, ושומר על עצמו בקדושה, ומחזק את לבו באמונה ובטחון, ומקיים את כל המצוות האחרות שהן ענפי האמונה והבטחון והמידות הטובות, הוא נעשה מרכבה לשכינה.

ומעתה אם יראה האדם שהקב"ה רוצה שיעבוד לפרנסתו, לא יראה בזה שום בעיה. הוא רק יתפלל בכל עת: "ריבוננו של עולם! תעזור לי על כל צעד ושעל שאוכל לשמור על עיניי בטהרה ושזכור אותך ולא אפעל מתוך כוחי ועוצם ידי". ויבין שיחד עם זה הוא צריך לקבוע סדר הגון של לימוד התורה. וכשיראה שהקב"ה נתן לו התמודדות עם בנו, יאמר: "מראש לא היה רצוני שהתמונה תיראה כה יפה. רצוני היה רק שאהיה מרכבה לשכינה וזה מה שבאמת קורה".

נמצא שהדרך המועילה ביותר ע"פ תורה להסיר את הציפיות מהדברים שאינו שולט בהם, היא על-ידי הוספת ציפיות לדבר הנכון, כי האדם מטבעו מצפה ושואף כל העת, וככל שהוא שואף אל האמת, פחות מעניין אותו השקר. הדברים החיצוניים אינם נחוצים לו כל-כך, כי הוא מרגיש כל-כך מלא. אבל הוא צריך להתמלא מהנקודה האמיתית. הנה האדם עורך בליבו שאיפה להיות תלמיד חכם בדיני ממונות. מי אומר שזה נכון לך? אולי הקב"ה רוצה ממך שתהיה תלמיד חכם דווקא

וזוהי הסיבה מדוע זה כל-כך טיפשי. בכל הדברים שאינם יכולים לגרום להם שיתרחשו, שם הם משקיעים את מחשבתם ומפתחים בליבם ציפיות. למשל, בענין של כמה כסף יהיה לו, או כמה נחת יהיה לו. הרי אין לו לאדם שליטה על הדברים האלה. הוא צריך להודות להקב"ה על כל דבר קטן, אך יחד עם זאת עליו לזכור שיש להקב"ה תוכניות, והרבה פעמים הן שונות משלו. האדם מפתח ציפיות לגבי כל מה ששייך למעטפת החיים שלו, איך ייראה ביתו, איך ייראו בניו, איך ייראה מעמדו, וכן הלאה. **הדברים האלה הרי אינם בשליטתו.**

אמנם כן, יתכן שהיו לו לאדם ציפיות שונות והקב"ה עזר לו שהגיע אליהן, אבל איך יוכל להתבסס על זה? האדם מצייר לו תמונה שלמה. זה סוג העבודה שהוא רוצה, זה סוג הדיירה שהוא רוצה, זה סוג הילדים שהוא רוצה, רשימה שלמה של דברים. מהיכא תיתי? אני מבין אותך, אני מבין שנפשך נמשכת לדברים כאלה, אבל זה לא בשליטתך ובוודאי זה לא יהיה כפי שאתה מצפה, כפי שביארנו בתחילת השיעור הקודם.

ע"י מחשבות ודיבורים של תורה האדם נעשה כלי ראוי להשראת השכינה

מה כן? כשהאדם מתהלך כאן בעולם, הוא צריך לשאול לעצמו את השאלה: "לאן אני הולך? בשביל מה אני פה?". והתשובה צריכה להיות: "הגעתי לכאן כדי שהשכינה תשרה עלי". פשוט מאוד, ונכון מאוד לכל יהודי. הקב"ה הביא אותי לעולם הזה, כי רצה שאהיה כלי להשראת השכינה, ושכנת בתוך כל אחד ואחד. זה מה שהקב"ה רוצה ממני בלי שום ספק. הקב"ה נתן לי את התורה שבה רשומות כל המצוות, מצוות עשה ומצוות לא תעשה, אשר מסייעות לי להגיע לזה לאט לאט. כשמדות האדם מזדככות לאיטן, זה גורם לכך שהקב"ה יוכל לשרות עליו, כי יש לו ממידותיו של הקב"ה. וכשהוא לומד לאט להיות אדם נקי בפיו ובעיניו, הוא נעשה קדוש וממילא הקב"ה יכול לשרות עליו. וכן כשהוא מכניס בתוכו תורה, מחשבות של תורה ודיבורים של תורה, הוא נעשה כלי ראוי להשראת השכינה. וכן כשהוא מעורר בליבו ענוה, הקב"ה אומר: אני והוא יכולים לדור ביחד. על-ידי כל הדברים שהקב"ה מלמדנו בתורה הקדושה, מתקדם האדם לאט לאט אל התכלית שעבורה הביאו הקב"ה לעולם.

וכשהאדם מבין בהירות שזוהי תכלית ביאתו לעולם, הוא מצווה להתבונן בזה. לא שיאמר: "הכל טוב, שהקב"ה יעשה עמי מה שרוצה". נכון שהוא צריך להשליך את יהבו על הקב"ה, אבל הקב"ה מצפה מן האדם שיעשה דברים שיביאוהו לידי תכלית זו.

על האדם להתאים את עצמו לתוכניותיו של הקב"ה

ובכן, כל מי שיפעל ע"מ שזה יתרחש עמו, כל עוד ישנו באופן הנכון, הקב"ה יסייע לו ויראה תוצאות מרהיבות. ונסביר: ראשית כל, מדובר ברצון פנימי. הנשמה רוצה אותו, אתה רוצה אותו, עליך רק להוציאו מן הכוח אל הפועל, כי אתה בא מלמעלה וזהו הדבר שנשמתך משתוקקת אליו יותר מכל דבר אחר, ולכן לא תוכל להירגע בשום אופן עם דברים אחרים. האדם יכול להרגיע את עצמו, רק על-ידי שיתקרב אל ה' ויתבטל אליו ויחזור בתשובה על עוונותיו, רק אז יירגע

זה ברא הקב"ה את העולם. ואז הוא אומר בלבו: "כשאני עושה מעשה חסד קטן, השכינה שורה עלי; כשאני מברך ברכה, השכינה שורה עלי", וכך הרצון שלו הולך ומתפתח. ואז כשיהיה לו באמת רצון להיות כלי להשראת השכינה, אזי כשיהיו לו דברים שלא ילכו כפי רצונו החיצוני, יאמר: "אבל עכשיו יש לי הזדמנות יותר גדולה שהשכינה תשרה עלי".

סיכום ארבעת המדרגות של התנהלות עם ציניות

לסיכום ארבע המדרגות: הדרגה הראשונה היא מתחת לכיתה א' שבה האדם רוצה כל חללי דעלמא ואך טיפשי הוא. הנה שלמה המלך אמר במשלי (יט, א): "אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו", והביאור הפשוט הוא שיש לו לאדם צרות מפני שחטא, ואז הוא בא בטענות כלפי מעלה. אך בשם הגר"א זצ"ל אמרו הכוונה שהאדם מסלף באולתו את הדרך שהוא צועד בה, ואז הוא זועף על ה' - "מדוע לא הולך כפי שאני רוצה?". ובכן, זוהי הדרגה הראשונה, שהיא כולה שקר.

הדרגה השנייה היא של כיתה א' שבה האדם מתחיל להבין את האמת מצד חכמת חיים - אי אפשר לצפות שהכל ילך כמו שרוצים. הדרגה השלישית היא של כיתה ה' שבה האדם מתחיל להבין מדוע אינו יכול לצפות שילך כפי רצונו, כי יש השגחה פרטית ויש אמונה ובטחון, וכן הוא בונה את עצמו עם כל המחשבות הנכונות והאמיתיות. והדרגה הרביעית היא של כיתה ג' שבה האדם חושב מה הוא כן רוצה ומבין שהוא רוצה שהשכינה תשרה עליו.

והנה בוודאי אמת הוא שהשכינה תשרה על האדם כשישתמש בכישרונות ובכוחות שהקב"ה נתן לו, ובדרך כלל ידבר כן האדם ויאמר: "אני רוצה דבר אחד, אני רוצה לנצל את הכוחות שהקב"ה נתן לי". אבל הסיבה שהאדם אומר כך היא מפני שהוא יודע שכאשר הוא מנצל את כוחותיו, יש לו שלימות הנפש, כי אז השכינה שורה עליו. יבין אם כן האדם שרצונו האמיתי איננו לנצל את כוחותיו, אלא להיות כלי להשראת השכינה אשר זהו תכליתו, ומזה יבין שהוא צריך לעשות את הנדרש לזה, והרי כל דבר מוסיף לזה. בכל מקום ובכל זמן שהאדם נמצא ומול כל קושי שיש לו, הוא יכול לעשות דברים שיסייעו לכך שהשכינה תשרה עליו. זו צריכה להיות שאיפת האדם, וכשהאדם הולך בדרך זו, הוא זוכה לשמחה אמיתית.

(נמסר ביום שלישי פרשת ויקרא ט' אד"ב תשפ"ד)

בפרשיות ואתחנן עקב? אולי זה מה שהקב"ה בחר בשבילך? אולי זהו שורש נשמתך שתעורר בלבך אהבה ויראה ותלמד לקבל יסורים באהבה? שאיפתך צריכה להיות שהקב"ה ישרה עליך את שכינתו באופן שהוא בחר עבורך.

אכן כשהמצב בבית אינו כפי שהאדם רצה שיהיה, ורואה שציפיותיו מתנפצות, אזי הוא עומד בפרשת דרכים. ולמשל, כשאומר: "רציתי שיהיה לי נחת מבני, ולמעשה הוא רק עושה לי עוגמת נפש". אך לא! לא זה הוא העיקר. העיקר הוא שיצליח לעשות רצון ה' ושהשכינה תשרה עליו, ואם כן, אם יכניע עכשיו את עצמו ויקבל את המצב כמו שהוא, השכינה תשרה עליו, ונמצא שזה יותר חשוב מאשר שיהיה לו נחת. האדם צריך להבין את זה, וזה מאוד מאוד חשוב. כי זה מה שיבנה את האדם בריא ואיתן, וזה מה שיעלה אותו לכיתה ג' ומעתה פחות יעניין אותו מה חושבים עליו ומה אומרים עליו, כי הוא עסוק ברצון הזה שהשכינה תשרה עליו.

הדרך לפתח רצון ולהתחבר לזה

ונוסיף נקודה נוספת נחוצה מאוד. אנשים חושבים שכדי להגיע אל הרצון שהשכינה תשרה עליו, צריך האדם להיות בדרגה גבוהה מאוד. הוא צריך לעבוד הרבה שנים ולהגיע לדביקות, ואז יוכל להתחיל לחשוב על רצון כזה. אבל עכשיו, בכיתה ג', הרי יש לו עדיין דרך ארוכה ללכת!

אך למעשה מדובר בטעות, כי באמת כל מי שיתחיל לחשוב על איזה דבר כמה פעמים ביום, לאט לאט יתפתח בו הרצון לזה. אע"פ שאינו בעל מדרגה. מאוד חשוב לדעת זאת. אפשר לראות זאת לגבי שידוך. מציעים לו שידוך מסוים ואינו רוצה. אח"כ חוזרים אליו עם הצעה זו, והוא מתחיל כבר לחשוב, ולאט לאט הרצון גובר עד שהוא נותן את הסכמתו. דוגמא נוספת: ביקשו מן האדם להכניס את עצמו לאיזו עסקנות, בתחילה הוא לא רצה, אבל ככל שהוסיף לחשוב על זה, הוסיף להתחבר לזה, ועכשיו הוא כבר רוצה. זה כבר נהיה הפרוייקט שלו וכבר מלווה לזה כסף.

מדובר במעשים שבכל יום. האם הם בעלי מדרגה גדולים? ממש לא. אבל כשהאדם נכנס לאיזה עסק, הוא מתחיל לאהוב אותו, במיוחד כשזה דבר אמיתי, כי הנשמה אהבת את האמת, ואם עד כה הגוף התנגד, עכשיו התנגדותו ירדה והאדם רוצה.

כשהאדם מתחיל לחשוב מחשבה קטנה וזכה: "אני רוצה שהשכינה תשרה עלי". הן תכלית הבריאה הוא זה. בשביל

הודעה משמחת

בשעה טובה ומוצלחת ניתן להשיג דיסק-און-קי (USB) מלא וגדוש עם 200 שיעורים בשער הבטחון שנמסרו ע"י הרב שמעון שניצער שליט"א במסגרת מדור אמונה ובטחון מוקדים לרכישה:

ירושלים:	חנות ספרים וואלדמן קרית בעלזא	בית שמש:	טלפון - 052-761-2069
בני ברק:	חנות ספרים סאטמאר	אשדוד:	טלפון - 052-768-3249
בני ברק:	חנות 'מול איצקוביץ'	חיפה:	טלפון - 052-760-4121
		קרית גת:	טלפון - 052-761-3239

קול הבינני

ארה"ב 718.686.8300
ארץ ישראל 072.257.7726
בלגיה 03.300.0223

לקבלת הקונטרס 'הבינני' המלא וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל

שלחו מייל למערכת 'הבינני'
info@machonhavineini.com

לקבלת טעימה יומית במייל וכן גיליון זה מדי שבוע

שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com

קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי הרב שמעון שניצער שליט"א
02.302.4389